

Zas Latweefchu draugs.

1844. 26. Oktober.

43^{sch} lappa.

J a u n a j s i n n a.

Jes Schweizeru semmes. Zas pats gudrs dokters, Meier wahrda, kas jau ne fenn Parishesche to skunstigu johstu isdohmaja, ko tik waisjaga arjohst, kas gribb drohschi ir pahre dsiku uhdeni peldeht, un par ko winsch tur patt no zicteem augsti mahjiteem wihreem leelu gohdu un slawu eemantoja, — tas taggad arkal jaunu flunsti isgudrosis, prohti: us kashdu wihsi zilweks ne ween zaur wiffdsiloklu uhdeni un prett paschu straumi ware peldeht, bet arri ta, ka fawas drehbes nemm lihds, un schahs tatschu ne paleek flapjas. Brihnojamees gar tohti, tatschu winna gudriba naw wis tik ebrmiga, bet dresgau weenteesiga. Winsch nehme diwus drehbes gabbalus, kas uhdeni ne laisch zaur, un few weenu likke fashuht par masu famsohli ar diwahm leelahm feschahm, un to winsch few itt ka krushchu brunnas sprahdseja preekscha; no ohtra drehbes gabbala few taisija maisu, ko few peefehje pee muggura; un luhf, tapatt schinni maisa, ka tannis feschas winsch fawas zittas drehbes un zittas leetas eebahse, pirms mettahs uhdeni, un ta sinnams tahs ne palikke flapjas. Bet lai winnam wehl weeglaki nahktohs no weetas kustetees peldohr, winsch few likke taisiht, 2 masas airinas, kas ka rohkas isflattahs, un ar furru palihgu winsch jo weeglaki peldeja. Schahs pee peldeschanas winnam waijadsigas leetas wiffas irr tik weeglas, ka zilweks tahs, fanehmis tschuppâ, feschâ lehti warr aisnest, un tik mas dahrgas, ka arri pats nabbags few tahs warr pirkt.

Kas ar Schweidlera Marixu notizzis.

Stahstis wezzâs grahmataš farastihstis 1626ta gaddâ pehz muhsu Runga
Jesus Kristus peedsimschanas.
Latweefchu wallodâ pahrtulohrs.
(Piena nobakta.)

Septinpadsmiata gaddu simteni dsihwoja Uhsedomes fallâ, Roserowes draudse, mahjitojs, wahrda Uhbreaams Schweidlers, ustizzams dwehfeles gans, pateesigs un mahjists wihrs, kashdu pehz tizzibas, taisnibas, weenteesibas un mihlestibas recti fur labaku atraddisi. Schim mahjitojam, pehz laulata drauga nahwes, Deews wairak ne bij atlizzinajis, ne ka weenu weenigu meitlau, wahrda Marixa, flaisu no gihmja un jauku, ka rohstis, no auguma. Scho faru meitlau Schweidlers mihseja ka faru azzf, un no jaunahm deenahm mahjisa wiffas augstakas gudribas, zil ween pats sinna ja un

spehje. Maria sawam tehnam bij pee wisseem darbeem par palihgu, un ar sawu famannigu prahtu eemahzijas latinisku wallodu un daschas zittas ffohlas, fo tannis laifds augsti zeenija. Bet mihtats Deews winnai ne ween bij dewis wehriku prahtu, — Deews wehl augstaku mantu winnai bij dahwinajis, proht: pateesi Marias firbi un dwehfeldi. Tahdu deemabihjigu, tahdu mihtigu un jauku meitiku aplam ne kur ne attradde, ka Schweidlera Marina bij. Gan nu buhtu dohmajis, ka tahdai rohstei buhs schinni pasaulé augt un seedeht par preeku, — bet ne tá; Deews zittadi bij nodohmajis. Wüsch winnu pahrbaudija ar wiff-gruhtakahm pahrbaudischanahm, ka zit fahrt Tjabu; un winnu stahdinaja appalsch leelu krustu, ka pat muhsu-Runga un Pestitaja mahiti.

To brihd bij gruhti laifi, jo tas leelajs karsch, fo nosauz par 30 gaddu karru, bij pahrnehmis wiffu Wahz-semmi un lihds pat juhras mallu bij issteepes, kur Schweidlers dsihwoja. Schweidlers ar sawu draudsi jau bij usnehmuschy to atskaidrotu tizjibu, ka tas Deewa wihrs Lutters to bij skaidrosis no tahm leekahm zilweku isdohmaschanahm. Winni no Kattokeem bij arschlihrusches pa wiffam. Tapeh; tad nu Kattofu karraspehks ar leelu warru uskritte arri winnu draudsei un neschehligi pohslija, zil ween spehje.

Wiffu to mums wezzajs Schweidlera mahzitajs sawas, grahmatas usrafsijis peh; taifnibas un pateesibas ar gruhtahm affarahm un behdahm, bet arri eefsch leela tizgibas spehka. Lai jums stahstu pa wahrdu wahrdeem, ka schis Deewa wihrs raksta:

Peh; kahdahm deenahm, kad maises mums gan drihs pa wiffam wairs ne bij, un peejas gohwis no wilkeem bij saylehstas, kas tobrihd leeleem pulkeem staigaja, tad man arri ta pehdiga gohfnina nosprahge. Bet mehs pee sewi schittam, ka wezza Lihse winnai buhs ka darrisufi, tapeh; ka gohfnina weffela bij un labbi ehde, un us reises farauta nohst palikke. Tomehr-es us teem wahrdeem ne gribbu stahweht; warr buht, Deews manni fittis sawas dufmas mannu grehku deht. Behdas mums bij leelas, ihpaschi, kad mums stahstija, ka ohrs eenaidneeku pulks jau turumá effoht, kas jo neschehligi ne ka pirmajs pohstoht, un dauds mahjas fadedsinajis ar ugguni. Manna meitina waimanaja un raudaja, un man schittahs, ka mehs drohfschi ne warrejam dsihwoht sawa mahjiná. Tapeh; Deewu us saweem zelleem peeluhdsis un Debbes-Tehnam itt no firds wiffu sawu leetu pawehlejis, es ar sawu meitiku un sawu wezzu kalponi Isu nobehdsu us kalneem, fo sawz par paeglu-kalneem, kur leelabedre mannim bij sinnama ar kasenehm wiff-apfahret apaugufi. Dauds wezzi laudis ar seewahm un behrneem no nahburgu mahjahm raudadami lihds ar mums tur nobehdse. Un kad nu manna meitina us zelma nosehdusees, maises-gabbalu ar galku iswille ehdsama, tad dauds behrnisi, sawas rohkas issteepuschy, peeffrehje flahst, un brehze: »man arr! man arr!« Bet manna meitina manni praffija, woi drihstohz scheem nabbadsineem doht. Es winnai-ne leedsu; fazziju behrnineem, lai sawas rohkas fallikuschy luhdsfoht: (Dahw. ds. 145, 15. 16.) »Wiffas azzis gaida us tew, un tu dohd teem winnu barribu sawa laifa, tu atweree tawu rohku un pee-ehdini wiffu, kas dsihwo, ar labbu prahtu.« Kad behrni tá bij luhguschy, tad manna meitina isdallija wiffu galku un wiffu maifi, zil ween mums bij, un es runnaju teem laudim meerinadams,

ka tas Debbes-Zehws gan sinnaschoht winneem tahdâ leelâ truhkumâ palihdseht, lai ne apnikschoht, winnu peeluhgt un winnam ustizzeht. Bet ne zif ilgi, tad mehs dsirdejam leelu trohksni ais mescha, fur muhsu mahjas bija. No basnizas tohna ar wisseem pulksteneem swannija, laudis fleedse, sunni rehje un pa starpahm ar flintehm schahwe, tâ, ka gan warrejam nojehgt, eenaidneeki effoht eelausufchees muhsu zeemâ. Kad nu wehl duhmu smakka zehlehs un ugguns leesmas zaur kohkeem spihdeja, tad wisseem leelas isbailes usnahje, un man bij deesgan, fo drohschinahst, ihpaschi tahs feewinas, lai ne plohfotees, ka eenaidneeki ne dabbujohst arri muhsu faktu sinnahst. Kad krehfla jau mettehs, es wezzu Baschu nosubtiju kalna wirsû, lai no turrenes apffattotees, bet lai fargajotees, ka eenaidneeki winnu ne dabbujohst redseht. Pehj kahdu brihtinu wezzajs arkal pahrnahje un stahstija, ka zeems or baltu ugguni jau us puffi deggohst, un kahdi 20 jahneeki pa leelzettu effoht aiskrehjuschi. — Wezzajs Baschs arri stahstija, ka aplam dauds strasdi un zitti putni, ittin tâ kâ no Deewa sub-titi, effoht falaffijuschees pa-egles un krubmôs, fur wlasch gahjis. Ia tohs warreschoht nofere, tad gan buhschoht barribas pascheem un behrneem.

Es pats arri uskahpu kalna wirsû, un ne warreju Deewam deesgan pateikt, redsedams, ka manna mahjina bes manna nopelna zaur Deewa schehlastibas bij isglahbra no ugguns/leesmahm. Ugguns jau bij mittejees, duhmi ween wehl pa weetahm uskahpe. Noreijohst es arri usgahju to putnu barru, un pee saweem laudim nofahpis, es winnus drohschinaju un tâ usrunnaju: Tas kungs, muhsu Deews, mums weenu sihmi parahdijis, gribbedams muhs pee-ehdinahst tâ, kâ Israelta laudis tulknesi, jo winsch mums leelu pulku strasdu pahst juhru atweddis. Wiffi krubmi ar teem pilni. Lai nu kahds drohschs wihrs zeemâ no-ect, un lai nogreesch mannai godfnihai, kas pee meschmallas nomesta, aites farrus, ka warram no teem spehstus taifihst; jo sirgu gan ne atraddihs; tee wiffi eenaidneeku rohkâs.

Kad es schohs wahrduis runnaju, ne weens ne usdrihstehjehs zeeminâ no-ect no leelahm isbailehm. Manna wezza Ilse weenfajija: Kad ne weens ne grihb eet, es eefschu; jo es ne bihstohs, tapeh; ka es us Deewa zetteem staigaju; dohdeet man kahdu nuhju. Wezzajs Baschs winnat pasneedse sawu nuhju, un winna aisgahje dseedabama:

»Deews, Zehws, dsihwo tu mums klahst, ar taweem spahrneem glahb', Te mehs bes Ne leez' mums launa bihteos; Dohd' no wiffahm behdahm Kâ appatsch brunnahm sehgrehleem flaidru prah', Us tewim mirstohdam, Ta wella bultas mehdam Ne atstahj' dsihsteos; Lai tas wels muhs ne sagrahb', Dohd' muhs, leelajs Deews! Dohd', fo effam luh-spehktu pretti lautees, No winna naggeem guschees.« w.

rautees, No firds us tewim lautees; Muhs

Va to starpu isubtiju zittus laudis, lai rihstites greeschoht un lai lauschoht fehruhkschu (jeb pihladschu) ohgas un irbenes. Es pats ar sawu meitihu fargaju tohs behrnikus, tapeh; ka tobrihd dauds wilki staigaja.

Mehs uskuhram ugguni, un noschduschees pahstklausinajam behrnus. Kad tee wehl ne bij wiffus baustus isffaitijuschî, peenahje kahdi wihri no zeema pee mums. Mans basnizas pehrminders Indriks Seeders stahstija, zif neganti tee eenaidneeki

dsihwojuschi, un kà winna seewa Lihse winnu isglahbust. Jurris Slatows, Kim Burse, Klavs Peers un Kims Seederiks effoht nokauti; tà winsch stahstija. Seederiks wehl guktoht pee paschas zell-mallas ne apraks. Dimpadesmit mahjas effoht nodegguschas, un ja wehisch ne buhtu pretti bijis, wifs zeems buhtu aisgahjis ar ugguni. Tà kà par apsmeecku effoht swannhjuschi ar basnigas pulsteneem, lai nahfoht dsehst, un kad nu Seederiks pats ar trim wihreem no krummeem atskrehjuschi, tad schohs ar flintehm effoht schahwusch, bet ar Deewa palihgu ne weenu ne effoht trahpijuschi. Tee trihs wihrt, bihdamees, pahr sehtu effoht aiskrehjuschi, bet winnu paschu effoht sagrahbusch, un pateesi buhtu noschahwusch, ja winna seewa ar zittu eenaidneeka pulku tanni paschâ brijdi ne buhtu isnahkusi no basnigas abra; tee tohs eenaidneekus apmeertinasusch.

Stebbera Zeeni, kas raddibâs bijusi, paschâ gulcâ effoht noduhrusch un behrni nu sakappatu pahr sehtu eemettusch nahtrës, fur tas wehl guktoht. Wissas mahjas effoht tuskhas un pehdigi isposhtitas tà, ka ne malfes kummofis pallizis. Ja Deews nie schesloschoht, tad wisseem effoht baddâ pa gallam ja-isuhst.

(Zittas nodalkas us preetschu.)

(2Trai uu 43schai lappai pawaddons no weffela bohgena, fur atrohдах: I. Dhtra dalka no tahs mahybas, kas slimneekem par swehtigu usklubbinaschanu un par ihstemu apmeerinaschanu. II. Trihs jaunas bihbeles-jautaschanas.)

Sinna, zif naudas 25. Oktobermehn. deenâ 1844 eelsch Rihges malfaja par daschahm prezzehm.

Malfaja:		Sudr. nauda. Kb. R.	Malfaja:		Sudr. nauda. Kb. R.
Par			Par		
1 puhru rudsu, 116 mahrzinus smaggu		1 45	1 pohdu (20 mahrzineem) wasku		6 75
— meeschu, 100 mahrzin. smaggu		1 15	— tabala		2 80
— kweeschu, 128 mahrzin. smaggu		2 10	— sweesta		75
— ausu		80	— dselses		40
— sirau		1 60	— linnu, frohna		1 10
— rupju rudsu = miltu		1 40	— brakka		75
— bihdeletu rudsu = miltu		2	— kannepu		2
— bihdeletu kweeschu = miltu		2 70	— schihtu appinu		1 20
— meeschu = putraimu		1 70	— neschlihtu jeb prezzes appinu		6 25
— eefala		1 25	— muzzu filku, egku muzzâ		6 50
— linnu = sehklas		4 50	— laedu muzzâ		3 75
— kannepu = sehklas		1 50	— smalkas fahls		4 10
1 wefnmu seena, 30 pohdus smaggu		4	— rupjas baltas fahls		8 50
barrotu wehrschu gallu, pa pohdu		80	— wahri brandwihna, puffdegga		9 10
			— dimdegga		

Lihds 25 Oktober pee Rihges irr amahkuschi 1493 fuggi un aisbrankusch 1363.

Wrihtu drikkcht. No Wissemes General-gubbernementes puffed: Dr. C. E. Wapierky.

Latweefchu drauga

p a w a d d o n s

pee № 42 un 43.

19 un 26 Oktober 1844.

Slimmineeem

par

swehtigu usfubbinaschanu un par ihstenu apmeerinaschanu.

(Ohtra datta.)

10. Ko flimē zilweks zeesch, to tas nezeesch wifs faweem grehkeem par salihdsinaschanu.

Stet zilweli dohma, kad teem pee meefas jazeesch, un jo wairak kad flimmiba, pee ka wainigi paschi, tohs ar swehtahm fahpehm mahz, ka ar tahm islihdina sawus grehkus. Tee schteet, ka bes wiffas atgreeschanas buhs taifnoti, un paliks nefohditi winna pasaulē, tapehzi, ka meesā zeetufchi sawu grehku deht. Bet zil gauschi tee pee wiffahs! Nē, draugs mihtais, tawas laizigas zeeschanas tewi neartwabbinahs no muhschigas fohdibas. Grehku nelabba fehla sawus nelabbus augtus uefs arri muhschibā. Wiffas tawas zeeschanas, lai buhtu deewis sinn zil leelas, neweenu no taweem grehkeem newarr atneimt nohst no tewis. Nē, tee paleek us tewi par muhschigu pasufchanu, kad tu ar ihstenu atgreeschanu nedabbu peedohfchanu Jesus Kristus deht. Winna ruhka zeeschana un mirschana ween, bet tawas zeeschanas nē, tawus grehkus warr deldeht, kad tu, teescham atgreesigs grehziineeks, pee winna melle twertees. To nedarrjis, nelaimigs buhfi laizigi, bet jo nelaimigs muhschigi, fur grehziineeku tahrs nemirsi, un ugguns ne = isdseeft. (Mark. 9, 44.) To apdohma luhdsams; un taifees pee-eet pee schehlastibas krehfla, pirms stahwesi preefch sohga krehfla. Kad tawas fahpes tewi padfenn, kad tahs tewi istreez no tawa grehku meega, un tewi darra muddigu to grehziineeku pestitaju melleht, tad ween tawa flimmiba padarrijusi, ka tu warr isbehgt muhschigai fohdibai un tu buhfi isglahbts, ne tapehzi, ka tu pee meefas zeetis, bet tapehzi, ka Kristus par tewi zeetis, un tew zaur tizzibu irr datta pee winna zeeschanas.

To to tew buhs sinnaht, ja tu arri buhtu jo leels grehziineeks, ja tu ar sawu negantibu pats fewim buhtu razjis to mohku bedri, fur tew jawald, kad pascham un zit teem tu buhtu par reebchanu un negantibu, tew un wiffeem, kas tahdi ka tu, Jesus mihtlga firds stahw atwehtra. Veeminni ween to melmenusehrdfigu (Matt. 9, 2. r.), fo us gultu gulleddamu atneffe pee Jesu. Laikam schis zilweks pats ar faweem grehkeem bij wainigs pee sawas grehtas flimmibas, kas tam jazeesch. No fahpehm grausts, no paschas firds ehstis sawu grehku deht, tas nedrihtsteja ne sawas azzis, ne sawu balsi pazelt us Jesu. Bet Jesus azzis tam flattahs firdi, un reds tahs dohmas, kas sawā starpā apfuhdsahs, reds tohs grehkus, kas dwehselei darra grehtaki, ne ka flimmiba darra meesai. Un nu leez wehrā, ka Jesus darra ar scho nabbagu ismissufchu grehziineeku! Pirms ne ka tam dseedina meefu, tas tam dseedina dwehfeli, tas tam als-

feen to isehstu firidi. Grehziineeks bij noskummis un ismiffis. Jesus us to fakka: nemmees drohschu firidi, mans dehs, un tuhlin peeleeek klaht to apfohlfichanu, kas ween tam warreja eedoht drohschu firidi: »tawi grehki tewim peedohti!» Woi ikk atram nabbagam grehziineekam, kas to lassa, baiku weeta nebuhs stipra zerriba firidi? Woi, kad lassa par neweffelu pee Betesda dikhka (Jahn. 5.)? Tas arri gan bij tahds, kas pats sawu wesselibu notebrejis un samaitajis. Trihsdesmits aston gaddus winsch tur bij gullejis, un welti bij galdijis, kamehr tas laimes brihtinsch tam gaddijahs, kur Jesus ar schehlastibu to eeraudsiya un dseedinaja. Tee wahrdi, ko Jesus us scho grehziineeku fazzija, kad to pehz atradde wesselu Deewa nammâ, tee wehl scho paschu deen fazziti us wisfeem, kas sawa flimmibâ arri ta schehloti: raugi, tu effi pallzjis wessels, neapgrehkojees wairs, ka tewim nenoteek, kas jo geuhti. (Jahn. 5, 14.) Arri schis flimmineeks par leezibu: ka Jesus arri par tahdeem grehziineekem apschelohjahs.

11. Zittam flimmineekam firids ehdahs sawu apflehptu grehku deht.

Lai tu nu pee sawas zeeschanas buhtu wainigs, woi ne; ismeklejoht sawas wainas, un pahrmeklejoht sawu firidi, woi daschahrt nebuhsi usgahjis schahdu, tahdu grehku, ko zits ne weens nesinn, ka ween Deews un tu pats, un kas sawu firidi nospeesch, ka grehktais afmins. Rohdahs gan flimmineeki, kam tahds afmins welts preeksch firids durwim, ta, ka Deewa wahrdu eepreezinafchana nektuhst eekschâ; rohdahs, kas dohma: lai gan Deews teem wiffus zittus grehkus peedoht, to weenu winsch teem nepeedohtschoht wifs. Ja tawa firids aprauta ar tahdu slohgu, un Deews tew dewis, ko Dahwidam, draugu, kam tu wiffu sawu firidi warri isteikt, tad runna ar to paschu, par to, kas tewi speestin speesch. Bet, kad tew mahzitajis, tizzigs un misligns, tad tas lai tew irr par to draugu, ko tu fauzi paligâ, bet kam tew tad arri bes wiltus wiffa sawa firids ja isteiz, jo pasihstohht wiffu sawu firidi, winsch nu arri sinnahs tew fazzigt, kas tew derr leect. To luhdsams ween nedohma, ka, sawus grehkus isfuhdsejis mahzitajam, tu jau wiffu darrijis, kas ween tew jadarra. Woi tad zilweks, lai arri buhtu Deewa swaidihts kalps, grehziineekam warr grehkus peedoht, bes to, ka grehziineeks tizz un atgreeschahs? Mahzitaji, no Jesus fuhstici, wairak newarr darrigt, ka tee, ka swehrs Apustuls fakka, luhds: leekat fewi salihdsinohht ar Deewu; — ka tee atgreesigus grehziineekus norahda us to, kam weenam wirs semmes irr spehks grehkus peedoht, un ka tee atgreesigeem apleezina: Deews, Jesus Kristus deht, par teem opschehlotees un teem peedohts, kas no firids sawus grehkus noschehlo un stipri tizzedami pakaujahs us Jesus Kristus dahrgu nopelnumu. Kas nedarra, ka muitineeks dartija, tas arri taifnohts ne-ees us mahjahm, ka muitineeks. Kad nu tew tahda drauga ne mas wifs naw semmes wirtu, kam tu sawu firidi warretu isteikt, jeb kad tewim kauns kahdam zilwekam isstahstigt sawu kaunu, nu tad eh tuhlin pee ta drauga, kas tewim debbesis, kas taf jau fenn redsejis sawu kaunu. Tew taf jakriht winnam pee kahjahm, tew taf winnam ja-isfuhds saws grehks, kad gribbi swabbads tikt no ta pascha. Lai taws grehks gan irr tahds, ka tu to zilwekam ne-isteiktu, lai woi gabbalu gabbalds tewi fakappa, — sawam peetizzigam Deewam un Pestitajam tu to drohschi isteizt ween. Zo woi tad winsch sawu firidi nepasihst zaur zaurim, woi tad wkana azzis tewi naw redsejuschas

us tawu grehku zekku? Ko tew lihds, ka tu winnam ko gribbetu flehpr? Wlusch jau newa tahds, kas tewi, lai tu gan gabneklis, aisdshetu prohjam, kad tu pee winna nahfdams nahzi, tam sawus grehkus isfuhdseht ar firde neschelumu, un tam apfobliht, ka sawu grehku zekku atmettisi; ne, ja mehse sawus grehkus isfuhdsam, tad wusch irr peetiizzigs un taifus, ka mums tohs grehkus peedohd un muhs no wiffas netaifnibas schEhsta. Ra bij ar Dahwidu? Kamehr tas sawus grehkus turreja fashelgtus sawa firde, firde tam gribbeja puschu plihst no bailehm, bet tik ka tam Rungam tohs bij isfuhdsejis, tam firde bija meeriga, ka pats fakka: Es tew sawus grehkus fuhdsu un sawus noseegumus neapflahju, es fazziju: es tam Rungam sawas pahrfahpshanas isfazzis chu, tad tu mannu grehku noseegumus peedewi. (Dahw. ds. 32, 5.)

12. Wisseem par preeku tas, ka Jesus grehzineekus usnem.

Kad tu zaur Deewa schelastibu sawus grehkus ihsti no firde actinnis un noschelojis, al zil mihst un gahrde tad tewim buhs tee wahrde, kas irr gan un Amen: Jesus usnem tohs grehzineekus, kas ar grehkeem gruhtinati, nei no zilwekem, nei no engeleem naw eepreezinajami, un ne kur meeru un glahbschanu neatrohd sawahm dwehfelehm. Patti tawa firde tewi pasuddina; baufliba tewim spreesch to fohdibu, ko tu ar saweem grehkeem pelnijis laizigi un muhschigi, tewim rahda tawu mohku besdibbini, un kahds nespehzigis tu us wiffu labbu; bet glahbschanas zekku tew wifs nerahda. Pats taws prahts, ar Deewa swehtem wahrdeem faecedams, tewi mahja, ka tu grehkojis tam besgalla swehtam un taifnam Deewam, kas ne ween beedina fohdihet wiffus, kas winna bauflus pahrfahp; bet kam jafohda teescham, tapehzi, ka wlusch Deews sawa buhschanâ. No winna rohlahm ne kas, kas irr debbestis wol wirts semmes, tewi newarr glahbt, ne kur tu newarri twertees, ka ween pee Jesu, kas tewi usnem. Zil tu jau dsirdeht dsirdejis: »mans Jesus usnem grehzineekus!« zil tew jau fluddinata Jesus mihlestiba, Jesus nahwe, kas tewi pehti, bet pee firde tew tas naw gahjis, pee firde pats to ne-effi nehmis, pahrfahp galwu ween tu to laidis sawa lepniba, ka ar saweem labbi darriteem darbeem gan pastahweshohet Deewa preekschâ. Us sawu taifnibu ween potahwees, tu garrâ nebijis nabbags, tu nebijis weens no teem »neweffeleem, kam ahrtes wajjaga,« ka Jesus fakka (Matt. 9, 12.). Bet nu tawas azzis ardarritas, ka tu redsi: tew truhkst teikshana preeksch Deewa. (Meem. 3, 23.) Tawa pascha taifniba tewim rahdahs effoti fahrnaisa drehbe. (Esaj. 64, 6.) Nu tu redsedams redsi, ka zits ne kas tew newarr pahhdseht, ka ween Jesus schelastiba, ka preeksch Deewa teefas negeld, ka ween Jesus taifniba. Nu tu fakki, ka swehts Pahwils fakka: (1 Tim. 1, 15.) »Eas irr pateefigs un augsti peenemmoms wahrde, ka Jesus Kristus pasaulê nahzis grehzineekus isglahbt. Schi wehstis sawahm ausim, ka bafis no debbestim, un tawai firde par ahrtamahm sahlehym. Al, kad tew Pestitaja nebuhtu, pee ka warri twertees, kas sawas affinis islehjis par tewi, par peedohschanu saweem grehkeem, tad tew dalla nebuhtu pee winna dahrga nopelnuma, un tu pats jo noschelojams zilwehisch ne kur wifs nearrastu meeru sawai dwehfelei. Bet, al sawu swehtu laimi! ka tewim tahds pestitais, kas zaur sawu paschu affini

weenreis eegahjis swehta weeta un muhschigu pestifchanu sagahdajis (Ebr. 9, 12.); tahds pestitajs, kas weenumehr warr isglahht tohs, kas zur winnu pee Deewa nahk, allaschin dsihwodams tohs aishahw (Ebr. 7, 25.); tahds pestitajs, kam firds atwehrcu, un rohkas scheslīgi issteepatas wisseem grehzieneeem, arri jo leeleem, kas ween pee ta nahk;— un ka schis pestitajs tadeht, ka winsch Deewa weenpeedsimmiss dehts, maksa ar tahdu atpirkschanas maffu, kas wiffas pasauls grehkus usfweer, lai gan tee buhtu leeli paschi, un jo leels winnu pulks. Tas irr teescham teef.

13. Tizzedams tizzi eefsch sawu pestitaju.

Tizziba eefsch tahdu pestitaju lai nu pee tew nepaleek tukfcha bes augteem! Warr buht, ka tawa firds wehl teepdamees eemeftus mekle, ka taws prahts pufs ween, wof masaf wehlus Jesu greests, ta, ka fakk: gan es labpraht tizzetu, bet, ka newarru, ta newarru tizzeht. Kamehr tu wehl dsihwojis neatgreesees, tew schlitte efforti weegla leeta: eefsch Jesu tizzeht, un eepreezinatees ar winnu. Bet nu tew schkeet, ka tu ne ko wifs ne-respehji. Taps jo dahrgakajas apfoblfchanas tu gan dsirdi: kas pee Jesu nahk, to winsch ne-ismettihš ahrā; (Jahn. 6, 37.) ja mehs sawus grehkus isfuhdsam, tad winsch irr peetizzigs un taifns, ka winsch mums tohs grehkus peedohd, un tal tu scheslojees, ka ar tahm newarri eepreezinatees. Tawa firds, pretti runnadama, tewi pasaude, tewi isbeede ar to, ka tewim naw dalkas pee schahm apfoblfchanahm. Nu tu samanni, ka ar sawu paschu sapraschanu un spehku tu eefsch Jesu Kristu sawu Kungu newarri tizzeht, nedš pee ta nahk, bet ka tawa tizziba irr swehta garra auglus. Tad nu lihds' to paschu, lai winsch to tizzibu dsemde tawā firdi, lai winsch tew dohd to scheslastibu un to swehtu drohschibu, ka tawa firds warr eepreezeetees ar to, ko tas preezas-wahrds foblfidams apfobla. Un kad tu swehtu garra peeluhdsis, tad tizzi drohschi, ka tas tewi pallaušihš, un dohdi winnam wakkas sawu darbu pee tawas firds strahdaht, kad winsch tawu famiffufchu firdi ar kohdu preezas-wahrdsu gribb drohschinahht. Vats tu newarri sawai firdi tizzibu eedoht, bet to tu gan warri: swehtam garram prettineeks buht, kad winsch tawu firdi gribb darriht tizzigu un preezigu. Un prettineeks tu winnam teescham, kad, sawus grehkus noscheslojoht, waital klaufi us to, ko firds famiffufi melfch, ne ka us to, ko Deews sawds wahrds mahja. Ko tad tu teepdamees runnafi pretti tam, ko winsch tik swehti tewim apfobla, fazzidams: tik teescham, ka es dsihwoju, man nepatihk ta nahwe ta besdeewiga, bet ka tam besdeewigam buhs atgreestees no sawa zetta un dsihwoht. (Ezek. 33, 11.) Raugi, tapehš, ka tu sawus grehkus atsihsti ar firds noschelummu, tapehš, ka tawa firds ilgojahš pehš scheslastibas, un tu apneemeeš ar swehtu, siipru apnemfchanu, ka schi scheslastiba tewi nedarrihs kuhtru, bet jo muddigu us atgreeschanu, tapehš ihsti no teefas tu drihkti sawu firdi eepreezeht ar wiffahm tahm preezas-foblfchanahm, ar ko Deews atgreesigu grehzieneeku preezina sawds wahrds. Us to jau itt ihsti Deews tohs tur eelizzis eefschā, ka tu tur nemtu sawu eepreezinafchanas dalku. Dee-eijween drohschi, nemm' weenā nemfchanā un nebehda ne ko par wiffu, ar ko tawa firds tewi gribb afsturreht.

14. Af rawu fwehtibu, kas atgreesigam flimmineekam, kad panahjis to preezibu, ka grehki ram peedohti!

Kad nu tewim tas jaukais brihtinsch klacht, kas driht tewim peesteigfees, ja tawa muhschiga isglabbschana tew teescham firdi ruh; tas brihtinsch, kur warri fazzicht, ka Dahwils fazzija: »man schehlastiba notikkusi« (1 Tim. 1, 16.), kur fwehtais gars tawai firdi to rizzibu dewis, ka wiffi grehki tewim Jesus Kristus deht, no schehlastibas, peedohti; af rawu fwehtitu, par fo tu tad palizzis! Tad tawa flimmiba tew isdewusees par ishtenu, muhschigu fwehtibu, un tew ja=turr sawas zeeschanas deenas par jo laimigahm, par tahdahm, ka deht tu ne muhscham sawam schehlotajam deewsgan warresi pateft. — Zeefa nu gan, sawu preekschaju buhschanu ar kaunu ween warresi peeminneht; tawai firdi sahpehs, ka tik dauds schehlastibas laika tu nodshwojis grehkeem kalpodams, un ka tik wehlu ween wehl effi apdohmajis, ka tew wiffa buhtu bijis ja=nodshwo Deewam, bet ka to jau ne=effi darrijis. Af, kahds baggats tu warretu buht eeksch Deewa! kahds baggats rizziba un rizzibas augtds! Zif tu labbas fehklas warreis iskaisht us gohda augkeem muhschiba, un parwehlu tu noschehlo sawu tukschibu. Bet lai gan tawi preekschaji grehki, kad tohs peemintni, firdi sahpes darra, tahs jau atnemm ta preezas sinna, kas tewim firdi: tawi grehki tewim peedohti. Ar kaunu gan, bet tak ar drohfschibu, tu warri pee=eet pee sawa Deebes=Zehwa, jo winsch naw wairs bahrgs fohgis, bet mihtligs tehws, kam tu effi falihdsinahis. Tew irr meers ar Deewu zaur muhsu Kungu Jesu Kristu. (Krem. 5, 1.) Ja tew nu arri pehz winna prahsa nebuhs peejeltees, bet krist us nahwes ziffahm, tu teescham warri fazzicht, ka nahwe tewim naw ruhka un tewim schaufchalas wiff nedarra.

15. Peezehlees no flimmibas, peeluhko, ka grehkd's nekritti atkal.

Bet warr buht, ka Deews tewi peezeit wehl; warr buht, ka tawahm deenahm wehl dauds peeliks klacht, warr buht, ka grihb tawu atgreeschanu kaufcht, un pahrbau diht, woi ta irr tihrais selts. Tad nu fargees aismirrt, ka tawi preekschaji grehki tewim peedohti. Lai tew paleek firdi eespeesti Jesus wahrdi us kahdu flimmineeku: raugi, tu palizzis weffels, neaparehkojees wairs, ka tewim nenoteek, kas jo gruhti. (Jahn. 5, 14.) Deewsgan, Deewam schehl! redsehts, ne ween pee teem, kas behdas to kungu peefauze un flimmiba tam Kungam dauds fo apfohlija, bet arri pee teem, fo Deewa gars eeksch flimmibas buhschanas pateefi bij atgreesis, ka palikkuschi weffelt, woi sawds wezjds grehkd's atkal kritte, woi mas ween atkal behdaja par sawas dwehseles isglabbschanu, kadeht tee fwehtirakhti par teem falka: teem irr notizzis pehz ta pateefiga falkama wahrda: suns sawu wehmekli atkal eerihj, un ruhka peldejusi atkal wahrtahs dubtds. (2 Pet. 2, 22.) Lai Deews dohd, ka ar tewi, draugs mihtlais, ta nebuhtu wifs! Zif dauds gruhtaka tawa atbildschana pastaraja deena, kad lakbi gan sinnajis labbo zellu, tak dewees us tauno, un kad Deews tewi gan aizinojis ar mihtu aizinaschanu bet tu neleezees nedfirdohs. Ne, mihtlais, kad Deews schai reisè wehl tewi atlaidis, tad tew jaleezina, ka winsch leelas leetas pee tew darrijis. Tew josalka, ka Zehkabs fazzija: es efmu mas prett wiffahm apschehlofchanahm un prett wif-

fas peetzgibas, fo tu fawam kalpam effi darrjis. (1 Moſs. 32, 10.)
 Tew fawa dſihwiba jaturer par dahwanu, fo Deews no jauna tewim atkal eedewis.
 Un kam tu ſcho dſihwibu un wiſſas winnas deenas gan labbaki ſwehritu, kã tam,
 fas tewi no poſta rahwis. Wiſſi tawi ſpehki woi pee meefas woi pee dwehſe-
 les, ikkatträ affinslahſite, ikkattris muhſcha brichtiſch lai tam, fas tewi mihleja un ar
 fawahm affinim tewi no grehkeem maſgaja, paleek ſwehrits tã, ka teefſham par ſewi
 warri fazzigt: es dſihwoju, tomehr es wairs ne, bet eekſch mannim
 Kriſtus dſihwo, un fo es taggad meefã dſihwoju, to es dſihwoju
 eekſch ta Deewa dehla tizzibas, fas manni irr mihlejis un ſewi pa-
 ſchu par mannim nodewees. (Gal. 2, 20.) Zo maſak' tu papreekſchu wehrã
 lizzis to ſchehlaſtibas laiku, fo Deews tew tilke dewis, jo wairak to leezi wehrã, fo
 taggad in tew dohd, lai tu, lthds ſchim neaugligs kohks, pehjak buhtu jo augligs eekſch
 wiſſa, fas ween Deewam patihk! Kad papreekſchu ſawus tuwakus effi apgrehjinajis,
 tad lai nu tawa dſihwoſchana teem irr par labbu preekſchſhmi, ka tee tawus labbus
 darbus reds, un teiz tawu tehwu debbeſis. Tad tahs deenas, fo Deews tewim wehl
 dohs peedſihwoht, lai nu buhtu dauds woi maſ ween, tew buhs par iſtu ſataiſſchannu
 us weeglu ſchehligu gallu, un kad tawa ſtundina tew pee-zet, ak kahds laimigs tu,
 kam tad naw jaſahl ween Deewu mekleht, kad jau par wehlu, bet kam irr ſkaidri
 ſinnams, ka tew irr debbeſis ſchehligs Deews, tehws, kam tu ſalihdſinahts, un gal-
 wineeks, fas tewi aiſluhds. Ak kã tu ar Deewa meeru warri trauftees debbeſis!!

16. Wahrdi us tahdeem flimmineekeem, fas jau irr iſtenti
 Deewa behrni.

Lthds ſchim es us teem flimmineekeem runnajs ſewlſchki, kam atgreefſchanas wai-
 jaga, kam pehz Deewa, muhſu Veſtitaja ſchehligu padohmu flimmiba peefuhrita, lai
 ta tohs mahja grehkus atſiht, un no teem atgreeftees, un fas jo ſwehritgi, ja no tahs
 ſew krahjuſchi tohs ſwehtus augtus. Bet nu es taiſohs runnajt us teem, fas nefahl
 ween eekſch flimmibas buhſchanas to Kungu mekleht, bet to paſchu papreekſch jau
 meklejuſchi firsnigt, un irr iſtenti Deewa behrni, pateefi Kriſtus tizzigi.

Kad tu, flimmineeks miſhlais, tahds iſtents Deewa behrns, kad tewi zittu reis
 jau flimmiba woi zitt' kahda leera uſmohdinajuſi no grehku meega, un tewi peewed-
 duſi tawam Veſtitajam, jeb kad tu, ak lai Deews dohd, no maſahm deenahm jau ſtai-
 gajis uſtizzigi preekſch Deewa waiga us Deewa zelkeem, un nu flimmiba tewi leek pee
 ſemmes, ak tad tu redſi un baudi, zil laimigi tee, fas ſtahw eekſch Deewa ſchehlaſti-
 bas, zil dauds wairak laimigl par teem, kam tahdas leezibas naw eekſch ſew paſcheem.
 Jau es tewim Jeſu rahdjis, kahds wiſſch draugs un ſchehlotajs wiſſeem flimminee-
 keem. Kad nu wiſſch wiſſus flimmineekus ſchehlo, kad ar flimmibu mekle pee ſewi
 wilkt wiſſu-leeſakaju grehjneeku, lai to paſchu wehl darra ſwehtu, zil dauds wairak
 wiſſch ſawus draugus ſchehloh! Meefã mihtoh ſemmes wirſu, gattaws allaſſin
 us palihdſibu ikkattram, lai arri buhtu bijis tahds, fas par winnu ne fo nebehdaja,
 kã ween, kad nohte leela; arri teem nepateizigrem ſpittaligeem tas fallhdſejis, un tee-
 ſham arri dauds zitteem wehl, par kam ſinnaja, ka tee aiſmirſihs winnu un winna lab-
 badarrijumu, ak, kã winnam ſirds buhs truhkufees, kad no Lahzaruffa maſſahm tam
 ta ſinna laiſta: Kungs, redſi, tas, fo tu mihto, gukt neweffels, Zabu.

11, 3.) un zil augustus dahrgus wahrduš wiafch tai pašchâ reifê wiffceem faweem draugem fazzijis par eepreežinaschanu, kad us Martas fazzija: Es es mu ta augfcham, želfchana un ta dšihwiba. Kas eefsch manni tizz, tas dšihwoš, jebfchu tas buhtu nomirris. Un ikkats, kas dšihwo, un eefsch manni tizz, tas nemtrs muhschigi. (Zahr. 11, 25. 26.) Kahds tad tu nu laimigs, flimmineeks mihtais, kas Jesum draugs, un kas sinni, ka wiafch tew arri par draugu. Ne kas tewi no winna newarrschiet; un kas tewi no winna warretu schiet, kas tewi arriđsan preekschlaikâ wart buht irr schihsis teefcham — tawi grehki — tee atnemti, deldeci, peedohti. Besdeewigs grehžineeks lai trihž un drebbs; tawa firds drohfscha us fawu Vestitaju, tu to peeluhđsi ar behrna ustizzibu, preežigs garrâ, ka tawas nopuhfchanas paklaufitas schehligi.

Warr buht, ka pehž winna swehta prahta tew gan kas buhs jazeefsch. Bet tu sinni, ka tawâ zeefchanâ wiafch tewim klah, tew palihđs, tew stiprina, un wiffam leef par labbu tewim isdohtees. Warr buht, ka tawa flimmiba wehšis no winna, ka tewi grihb peenemt pee fewis. Ak, mihta stunda, nahkama, kur tu buhfi pilnâ laimê, kur Winnu redsefi winna gohđibâ, un pee winna dšihwofi muhschigi! Bes bailehm, ihsti preežigs tu warri dohmaft us wiffu to preeku, kas tewim fataisihts, un prett ko wiffas pafauligas zeefchanas irr neeks, tihrais neeks! Sawâs flimmibas deenâs tu daudf labbaki, ne kâ žittâ kahđâ laikâ atkahrfi, kahds laimigs tas, kas tam Kungam kalpojis, un wiffceem Deewa-saimotajeem un drohfscheem grehžineekeem par apkawefchenu noriks, ko tas Kungs fakka žaur to praweeti Malakiju 3, 14—18 un 4, 1—3.

17. Wahrđi us teem pašcheem, kad firds teem taf wehł ehđahs un prahts bašchijahs.

Lai nu gan ihstiens Deewa behrns jebkahđâ behdu buhfschanâ, un jo wairak flimmibas buhfschanâ, par žitteem žilwekeem jo laimigs — sinnams: bes wiffa fawa nopelnuma, no tihras Deewa schehlostibas ween, (un to wiafch muhscham nepeemtrsi) lai gan tam irr ko preežatees eefsch Deewa, fawa Vestitaja, taf newarr fazzih, ka tahda preežiba effoht ikkatram un jebkurrâ laikâ. Ak ne, dascham labbam daschdeen, jo wairak flimmibas deenâs, firds bailiga un prahts bašchigs. Warr buht tewim arri laffitajs mihtais! Žaur to, ka tu us fawu gallu dohma, tu taggad wairak, ne kâ žittahm reifehm ar tahm dohmahm kaucees, kahda tawa dšihwofchana bijuđi. Prahta azzis taggad žaurakas, redseht, žil tu ne ween flupdams kluppis, bet faldri křidams křittis, žil ne ween tewim netihfchu grehku, bet žil to tihfchu arri. Leelifchanas tewim taggad ne kahđas nawa, bet wairak kauns par to, ka tu nepanahžis, ko tu gan buhtu warrejis panahkt, un nedarrijis, ko tu gan buhtu spehjis isdarriht. Parrabus tu taggad ihsti apsinnees. Prahts tew tadeht tohti bailojahs, woi tu arri teefcham bijis Deewa behrns, woi Kristus tewi par fawu ihstenu lohžekli peenehmis, un kâ tahdu tewi taggad in nokohp. Bailles tewim, woi ween wiffi tawf grehki tewim jau peedohti, jeb woi Deews tohs wehł peedohts. Tu nu to gan kuhadams kuhđsi no Deewa, tu to gan žerre arriđsan, un wiffa tawa žerriba stahw us to falihđsinataju, bet taf schau bidamees ween, tapehž, ka tu ar tahm dohmahm kaucees: tu ne-effoht tahds, kahdam tew gan nahktohs buht. — Kad nu tawa firds tâ ehđahs, tad lai arri rimstahs atkal žaur to, ka tawa tizziba, lai gan ta buhtu wahja, taf irr ihstena, Deewam patih.

fama, kad ween wiffus grehkus eenihst un shehlastibas luhdsahs, prassahs. Pee-
minni ween, ar zik mihligeem wahrdeem pats tas Kunge wahju tizzibu drohschina.
Wunsch tahdas nabbagas, wahjas, bailigas dwehseles jo wairak peenemm. Woi
naw ta? Laffi ween un leez'pee sawas firds, fo Wunsch fakka 2 Mohf. gr. 34, 6. 7. —
Dahw. ds. 103, 8—14. — Esaj. 57, 15. 16., un par kahdu swehtu eepreezinofchanu no
winna leezina Esaj. 42, 3.: Wunsch to eeluhfufchu needru nefalaufihis, un to
fwehpedomu dakti ne-isdsehfihs. Vahrdohma jo wairak pascha muhsu
mihta Pestitaja wahrdus un apfohlschanas, Matt. 5, 3—6. 11, 28. 29. — Zahn.
6, 37. Skatrees, ka Wunsch dorrija ar wiffadeem grehzieneeem, kas pee winna nahje,
kahds Wunsch bija saweem wahjeem mahzkeem, kad tee fo grehkojuschi, kahds pawlf-
sam Pehteram, kas tik grehti pee winna apgrehkojees, un kad ween effi garrâ nab-
bags, noffummis par sewi paschu, isfaljis pehz tahs taifnibas, ar fo tu warri preekch
Deewa pastahweht, tad, lai tew gan schkeet, ka tew schi taifniba wehl nawa, tu taf
ne ween swehts ieglahbfees; bet pehz winna pascha leezibas tu jau effi swehts un
debbefu walstiba teescham tewim peederr, lai gan tu pats to nedohmahd nedohma.
Un kad tew buhtuja-aiseet, bes to, ka tu juttis to preeziqun tizzibu, fo tu kahro, taf
tu eereefi debbefu walstiba. — Jeb, kas sinn, tu gaidi, lat Deewa shehlastiba un grehku
peedohschana tewim rahdahs ihpascha parahdischanâ, redsamâ gihmi. Uk, to wifs
negaidi, bet lai tew peeteel turretees pee Deewa wahrdeem un apfohlschanahm: »kas
winnu usluhko un winnam peefkreen, to paschu waigs kaunâ nepa-
liks.« (Dahw. ds. 34. 6.) »Ikkatrs, kas ta Kunga wahrdu peefauks, tiks
isglahbts. (Ap. d. 2, 21.) Arri schinni buhschanâ irr teescham teef, fo tas Kungs
fakka: »swehtigi irr tee, kas neredf un tomehr tizz.« (Zahn. 20, 29.)
Woi tad nu schahs un dauds jittas Deewa wahrdu apfohlschanas tewim nedohs ar
drohschibu pee-eet pee to shehlastibas krehflu, ka tu apshehlofchanu
dabbu, un shehlastibu atrohdî par palihdsibu ihstena laikâ (Ebr. 4, 16.)
Woi nedohs jo wairak tapehz, ka tewim schinni leetâ darrifchana ar Jesu,
to augstu preesteri, kas par muhsu wahjibahm gan warr eeschehlo-
tees, wiffâs leetâs kahrdinahs ta, ka mehhs, tomehr bes grehka, un
nu warr palihdseht teem, kas tohp kahrdinati. (Ebr. 4, 15. 2, 18.)
Tu teescham warri nemtees swehtâ drohschiba, un tu nemfees arti, kad ween apnem-
fees: neluhfoht us to, kas tewispaida pee meefas un dwehseles, bet us to, fo Deews
tik shehligs tewim apfohlijs, un us to atpirlschanas maksu, fo Jesus mirdams dewis,
ne ween par taweem, bet par wiffas pasaules grehkeem, lai to buhtu arridsan Deews
sinn zik dauds, un Deews sinn zik leeli.

1.

J a u t a f c h a n a s.

- 35) Kurfch wihrs mums fazzijis, lai klausam fo siwis teiz?
36) Kam fakalte rohka, tik ka to issteepis prett Deewa wihru?
37) Kur kruffa tik leela bija, ka zilwekus nositte?

36.